

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wojciechowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Janusz Niczyporuk

w sprawie z odwołania A. Ś.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...] z dnia 13 lipca 2022 r.
w przedmiocie nieprzedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu
na stanowisku sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w X.,
ogłoszonym w Monitorze Polskim z 2022 roku, poz. 112,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 8 sierpnia 2023 r.,

**uchyla zaskarżoną uchwałę i przekazuje sprawę Krajowej
Radzie Sądownictwa do ponownego rozpatrzenia. [JW]**

UZASADNIENIE

Sędzia A.Ś. wniosła odwołanie od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa
(dalej także: KRS lub Rada) nr [...] z 13 lipca 2022 r. w przedmiocie
nieprzedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego
sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w X. ogłoszonym w Monitorze Polskim z
2022 r., poz. 112 (dalej „Uchwała”), domagając się uchylenia zaskarżonej Uchwały
w całości i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania KRS.

Skarżąca zarzuciła Uchwale sprzeczność z prawem, tj.:

1. naruszenie art. 63 p.u.s.p. poprzez podjęcie uchwały o nieprzedstawieniu do powołania na stanowisko sędziego sądu okręgowego w sytuacji, gdy kandydatka spełniała wszystkie przewidziane ustawą kryteria wyboru i była jedyną kandydatką na wolne stanowisko sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w X.;
2. naruszenie art. 42 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (tekst jedn. Dz.U.2021.269, dalej: u.KRS) poprzez podjęcie uchwały, której uzasadnienie jest niepełne i nie wyjaśnia podjętej decyzji;
3. naruszenie art. 3 u.KRS w zw. z art. 110 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r., poz. 217 ze zm., dalej: p.u.s.p.) poprzez przekroczenie przez Radę jej ustawowych kompetencji i wyrażenie w procesie oceny kandydatki przekonania o rzekomym popełnieniu przez nią przewinienia dyscyplinarnego;
4. naruszenie art. 42 Konstytucji RP oraz art. 128 p.u.s.p. w zw. z art. 5 k.p.k. poprzez podjęcie uchwały o skutkach sankcji karnej za zarzucone sprzeniewierzenie się zasadzie niezawisłości;
5. naruszenie art. 178 Konstytucji poprzez jego niewłaściwą interpretację prowadzącą do uznania, że wyrażenie przez sędziego obawy o możliwość naruszenia prawa dowodzi naruszenia zasady niezawisłości i zaangażowania w działalność polityczną.

Uzasadniając podniesione zarzuty, Skarżąca wskazała w pierwszej kolejności, że, ubiegając się o powołanie na stanowisko sędziego sądu okręgowego, przeszła skrupulatną procedurę warunkującą postawienie kandydatury przed pełnym gremium Krajowej Rady Sądownictwa. Posiadane przez kandydatkę umiejętności, przygotowanie i doświadczenie oraz gotowość do wykonywania zawodu w sądzie okręgowym zostały potwierdzone pozytywnymi opiniami sędziego wizytatora, Kolegium Sądu Okręgowego w X. oraz jednogłośnie rekomendacją zespołu Krajowej Rady Sądownictwa. Z uzasadnienia zaskarżonej uchwały wynika, że negatywna decyzja Rady jest wynikiem postawienia kandydatce zarzutu braku niezawisłości, który Skarżąca oceniła jako niemerytoryczny i oparty na błędnych przesłankach.

Skarżąca podkreśliła, że została pozytywnie zaopiniowana przez zespół oceniających Rady pod kątem wszelkich wymogów stawianych osobom ubiegającym się o powołanie na stanowisko sędziego sądu okręgowego, które określa art. 63 p.u.s.p. Jednocześnie wyraziła przekonanie, że powołany przepis określa wszystkie wymagania stawiane przed kandydatem na stanowisko sędziego sądu okręgowego, albowiem art. 35 u.KRS dotyczy wyłącznie sytuacji, gdy liczba kandydatów przekracza liczbę wolnych stanowisko sędziowskich.

Następnie odwołująca się wskazała na braki w treści uzasadnienia uchwały, gdzie negatywny wynik głosowania został uzasadniony „całokształtem okoliczności sprawy”, co ma uniemożliwiać ustalenie, co konkretnie i łącznie zdecydowało o negatywnym wyniku głosowania. Brak pełnego uzasadnienia i wyczerpującego wskazania przyczyn głosowania przez Radę wbrew rekomendacji zespołu oceniającego, ma odbierać Skarżącej prawo odniesienia się do tych argumentów. Tym samym przedstawiona uchwała ma godzić nie tylko w proceduralny przepis art. 42 ust.1 u.KRS stanowiący o obowiązku sporządzenia uzasadnienia zapadłej uchwały, ale także w prawo do jawnego rozpatrzenia sprawy w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP.

W dalszej kolejności Skarżąca podniosła, że Rada nie jest organem uczestniczącym w postępowaniu dyscyplinarnym sędziów i nie ma żadnych kompetencji, aby stosowne organy w tym zakresie zastępować i działać wbrew ustalonym procedurom. Do kanonu przewinień dyscyplinarnych sędziów Prawo o ustroju sądów powszechnych zalicza m. in. „działalność publiczną nie dającą się pogodzić z zasadami niezależności sądów i niezawisłości sędziów” (art. 107 ust .1 pkt 4 p.u.s.p.). Ocena zaś czy przewinienie w konkretnym przypadku miało miejsce odbywa się wyłącznie w trybie postępowania dyscyplinarnego, którego reguły służą także zagwarantowaniu prawa obwinionego do obrony. Mając na uwadze, że zarzut braku niezawisłości jest równoznaczny z zarzutem popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, to zaś stwierdzone jest wyłącznie w postępowaniu dyscyplinarnym, nie sposób twierdzić, że doszło do zachowania nielicującego z zasadą niezawisłości tak długo, jak nie zostanie ono stwierdzone prawomocnym wyrokiem sądu dyscyplinarnego. KRS nie może tym samym z własnych w tej mierze ocen wywodzić niekorzystnych dla kandydata skutków prawnych. Skarżąca

podkreśliła przy tym, że nie toczy się wobec niej żadne postępowanie dyscyplinarne i na żadnym etapie postępowania kandydackiego nie kierowano wobec niej uwag o jakimkolwiek podłożu mogącym takie postępowania uzasadniać. W aktach osobowych kandydatki nie znajdują się też żadne dokumenty wskazujące na popełnienie jakiegokolwiek przewinienia dyscyplinarnego. W konsekwencji powyższych uwag – zdaniem Skarżącej – wydając zaskarżoną Uchwałę KRS wymierzyła kandydatce karę bez przeprowadzenia jakiegokolwiek postępowania i umożliwienia obrony.

W odpowiedzi na odwołanie Przewodniczący KRS wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu podniesiono, że zarzuty zawarte w odwołaniu dotyczą w istocie niezadowolającego – z perspektywy odwołującej się – rezultatu oceny kandydatury na stanowisko sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowy w X. Autorka odwołania ma prowadzić polemikę z oceną dokonaną przez KRS, choć wykracza to poza ustawowe granice odwołania.

W dalszej części wyводу podkreślono, że Rada może podjąć uchwałę w przedmiocie nieprzedstawienia kandydata z wnioskiem o powołanie również wtedy, gdy o miejsce ubiega się tylko jeden kandydat. Uzasadnienie zaskarżonej Uchwały ma być zaś w pełni wyczerpujące i wprost wskazywać motywy, jakim kierowała się Rada, podejmując decyzję. W ocenie Rady postawa kandydatki i jej aktywność publiczna, przejawiająca się w podpisaniu listu do Dyrektora Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE, nie pozwala rokować, że będzie wykonywać obowiązki sędziego sądu okręgowego zgodnie z najwyższymi standardami, określonymi w art. 178 Konstytucji RP.

Zaprzeczono, aby Rada przypisała odwołującej się delikt dyscyplinarny, jak również, że podjęła uchwałę o „skutkach sankcji karnej”. Rada miała jedynie dokonać w procesie nominacyjnym kompleksowej ewaluacji osiągnięć oraz postawy kandydatki, uznając finalnie, że nie daje ona gwarancji niezawisłości sędziowskiej w odniesieniu do prowadzenia działalności publicznej nie dającej się pogodzić z zasadami niezależność sądów i niezawisłość sędziów.

Na koniec podkreślono, że choć uczestniczka postępowania, jak każdy obywatel, ma konstytucyjnie zagwarantowaną wolność wyrażania swoich poglądów,

to jednak list podpisała jako sędzia, czym miała przekroczyć granice dopuszczalnej dla sędziów działalności publicznej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 44 ust. 1 u.KRS uczestnik postępowania może odwołać się do Sądu Najwyższego z powodu sprzeczności uchwały Rady z prawem, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej. Zaznaczyć należy, że ten rodzaj postępowania odwoławczego przed Sądem Najwyższym nie stanowi sądowego wymiaru sprawiedliwości sprawowanego przez sądy powszechne i wojskowe, ale stanowi sądową kontrolę aktów władzy publicznej mającą przeciwdziałać naruszaniu konstytucyjnie gwarantowanych wolności lub praw jednostki. Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny – dokonując doprecyzowania treści konstytucyjnego prawa do sądu – chodzi o sytuację, „gdy sądy działają jako organ kontroli innych aktów władzy publicznej rozstrzygających sprawy jednostek po to, aby ustrzec je przed arbitralnością władzy” (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 12 maja 2003 r., SK 38/02, pkt III.4.). Nie mamy w tym wypadku do czynienia ze sprawowaniem „wymiaru sprawiedliwości”, ale z zapewnieniem ochrony prawnej, której akty nie są ostatecznym rozstrzygnięciem sporu prawnego, ale końcową kontrolą legalności działań władzy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 9 listopada 2020 r., I NO 82/20 oraz I NO 89/20).

2. W świetle art. 33 i art. 35 u.KRS. Krajowa Rada Sądownictwa podejmuje uchwałę po wszechstronnym rozważeniu sprawy i ma obowiązek procedować na podstawie zgromadzonej dokumentacji oraz wyjaśnień, o ile zostały złożone, kierując się oceną kwalifikacji kandydatów, uwzględniając ich doświadczenie zawodowe, w tym doświadczenie w stosowaniu przepisów prawa, dorobek naukowy, opinie przełożonych, rekomendacje, publikacje i inne dokumenty dołączone do karty zgłoszenia; także uwzględnia opinię kolegium właściwego sądu oraz ocenę właściwego zgromadzenia ogólnego sędziów.

Dodatkowo, na podstawie art. 42 ust. 1 u.KRS Rada zobowiązana jest do sporządzenia uzasadnienia uchwały podejmowanej w sprawach indywidualnych. Przepisy te, wraz z art. 60 Konstytucji RP, który chroni prawo obywateli polskich

korzystających z pełni praw publicznych do dostępu do służby publicznej na jednakowych zasadach, tworzą zasadnicze ramy kontroli legalności uchwał Krajowej Rady Sądownictwa.

To właśnie uzasadnienie uchwały pozwala w pierwszej kolejności dokonać Sądowi Najwyższemu oceny prawidłowości kierowania się kryteriami oceny sformułowanymi w art. 33 i art. 35 u.KRS w sposób, który nie stanowiłby nieuprawnionej oceny merytorycznej kandydatów przez Sąd Najwyższy. Kierowanie się przez Radę przejrzystymi, jednolitymi i sprawiedliwymi (racjonalnymi) kryteriami selekcyjnymi musi zatem jasno wynikać z uzasadnienia Uchwały (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 13 lipca 2017 r., III KRS 17/17; z 1 lipca 2019 r., I NO 70/19). Z tego też powodu, w uzasadnieniu należy wskazać te kryteria, które stanowiły przesłankę decydującą o odmowie przedstawienia Prezydentowi RP kandydata na urząd sędziego tak, aby można było stwierdzić, że w trakcie procedury konkursowej o przedstawieniu lub nieprzedstawieniu danego kandydata na stanowisko sędziowskie decydowały racjonalne kryteria oceny (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 25 czerwca 2019 r., I NO 26/19; z 1 lipca 2019 r., I NO 70/19;).

3. Przy rozpatrywaniu środka zaskarżenia jakim jest odwołanie od uchwały KRS, zastosowanie znajdują przepisy k.p.c. o skardze kasacyjnej (art. 44 ust. 3 u.KRS). Dlatego też, Sąd Najwyższy rozpoznaje odwołanie od niej w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw, a z urzędu bierze pod rozwagę tylko nieważność postępowania (art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Stosownie natomiast do odpowiednio stosowanego art. 398³ § 2 k.p.c., poza kognicją Sądu Najwyższego pozostają dokonane przez Radę ustalenia faktyczne i ocena dowodów (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 22 lipca 2013 r., III KRS 209/13; z 6 maja 2015 r., III KRS 16/15).

4. Przechodząc do oceny podstaw odwołania wniesionego w niniejszej sprawie w ocenie Sądu Najwyższego uzasadniony okazał się zarzut naruszenia art. 42 ust. 1 u.KRS. Ma rację skarżąca, że uzasadnienie zaskarżonej Uchwały sporządzone zostało w sposób niepełny i niewystarczający, co w konsekwencji uniemożliwiło dokonania przez Sąd Najwyższy oceny prawidłowości zastosowania przez KRS przepisów ustawy.

Artykuł 42 u.KRS nie określa wymaganej treści uzasadnienia. Kierować się zatem należy jego funkcją. Oczywistym jest, że uzasadnienie uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nie może być powtórzeniem treści całego zgromadzonego materiału sprawy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 25 czerwca 2019 r., I NO 30/19). Treść uzasadnienia nie może jednak być zdawkowa i sprowadzać się do gołosłownego zapewnienia o zastosowaniu przejrzystych i obiektywnych kryteriów oceny. Jak sama nazwa wskazuje, uzasadnienie ma wskazywać na okoliczności, które daną decyzję czynią zasadną. Okoliczności takiej nie stanowi sam fakt, że decyzję podjął organ do tego umocowany, ani też samo zapewnienie tego organu o zasadności podjętej przezeń decyzji (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 1 lipca 2019 r., I NO 70/19).

Należy podkreślić, że uzasadnienia rozstrzygnięć realizują ważne funkcje, w tym wymuszają samokontrolę organu, który musi wykazać, że rozstrzygnięcie jest materialnie i formalnie prawidłowe oraz odpowiada wymogom sprawiedliwości; dokumentuje argumenty przemawiające za przyjętym rozstrzygnięciem; służy indywidualnej akceptacji rozstrzygnięcia; umacnia poczucie zaufania społecznego i demokratycznej kontroli nad organami władzy; wzmacnia bezpieczeństwo prawne; jest podstawą kontroli zewnętrznej, w szczególności sprawowanej przez sądy krajowe, a także sądy międzynarodowe, to m.in. w uzasadnieniu przejawia się rzetelność i transparentność procedur (zob. wyroki TK z: 16 stycznia 2006 r., SK 30/05; 30 maja 2007 r., SK 68/06; 31 marca 2005 r., SK 26/02; postanowienie TK z 11 kwietnia 2005 r., SK 48/04; wyroki Sądu Najwyższego z 25 maja 2021 r., I NKRS 49/21; z 21 lutego 2023 r. I NKRS 2/23).

Jak zasadnie wskazał też Sąd Najwyższy, uzasadnienie uchwały pełni nie tylko funkcje procesowe, ale buduje autorytet organów państwa i kształtuje zewnętrzne przekonanie o sprawiedliwości procedur i podejmowanych rozstrzygnięć. Nawet bardzo szczególna pozycja ustrojowa Krajowej Rady Sądownictwa nie usprawiedliwia sporządzania uzasadnień, które tylko pozorują realizację ich właściwej funkcji. W żadnym też razie, w świetle art. 42 u.KRS, ani kolegialny charakter organu, ani przyjęta metoda podejmowania decyzji (np. tajne głosowanie czy objęta tajemnicą narada sędziowska) nie zwalnia organu z obowiązku rzetelnego

uzasadnienia rozstrzygnięcia (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 25 maja 2021 r., I NKRS 49/21; z 21 lutego 2023 r. I NKRS 2/23).

Poza tym, z istoty demokratycznego państwa prawnego (art. 2 i 7 Konstytucji RP) wynika obowiązek stosowania przez wszystkie organy państwa rzetelnych i transparentnych procedur. Rzetelność i transparentność procedur przejawia się m.in. w uzasadnieniach rozstrzygnięć, które realizują ważne funkcje, w tym wymuszają samokontrolę organu, który musi wykazać, że rozstrzygnięcie jest materialnie i formalnie prawidłowe oraz odpowiada wymogom sprawiedliwości; dokumentuje argumenty przemawiające za przyjętym rozstrzygnięciem; służy indywidualnej akceptacji rozstrzygnięcia; umacnia poczucie zaufania społecznego i demokratycznej kontroli nad organami władzy; wzmacnia bezpieczeństwo prawne; jest podstawą kontroli zewnętrznej w szczególności sprawowanej przez sądy krajowe, a także sądy międzynarodowe (zob. wyroki Trybunału Konstytucyjnego z: 16 stycznia 2006 r., SK 30/05; 30 maja 2007 r., SK 68/06; 31 marca 2005 r., SK 26/02 oraz postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 11 kwietnia 2005 r., SK 48/04, zob. także wyrok Sądu Najwyższego z 18 stycznia 2023 r., I NKRS 76/22).

Obowiązek sporządzenia uzasadnienia decyzji podejmowanych w indywidualnych sprawach oznacza konieczność wykazania lub przynajmniej merytorycznego uprawdopodobnienia tego, że przy formułowaniu oceny rzeczywiście kierowano się przesłankami ustawowymi i wszechstronnie rozważono ustawowe przesłanki oceny kandydatów (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 1 lipca 2019 r., I NO 70/19; z 21 lutego 2023 r. I NKRS 2/23).

5. W realiach niniejszej sprawy, Rada dokonując oceny kandydatury Skarżącej, wskazała, iż Skarżąca „jest sędzią z wieloletnim doświadczeniem orzeczniczym, zdobytym na szczeblu sądu rejonowego, jak i okręgowego. Jej kwalifikacje merytoryczne znalazły odzwierciedlenie w wysokiej ocenie kwalifikacyjnej, z której wynika, że Pani sędzia wykazuje się należyłą wiedzą i umiejętnościami niezbędnymi do wykonywania obowiązków sędziego sądu okręgowego. Ponadto ukończyła studia podyplomowe i uzyskała jednogłośnie pozytywną Opinię Kolegium Sądu Okręgowego w X.”, a zatem jak wynika z treści

uzasadnienia ocena ta jest jednoznacznie pozytywna i potwierdzająca spełnianie wymaganych kryteriów dla objęcia stanowiska sędziego sądu okręgowego.

U podstaw negatywnej decyzji KRS w przedmiocie kandydatury Skarżącej na wolne stanowisko sędziowskie w Sądzie Okręgowym w X., jak wynika z uzasadnienia, legła wyłącznie ocena aktywności publicznej kandydatki, polegającej na podpisaniu listu do Dyrektora Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie z 28 kwietnia 2020 r. dotyczącego organizacji wyborów prezydenckich w Polsce. W uzasadnieniu Uchwały wprost wskazano, iż „Krajowa Rada Sądownictwa, oceniając tę kandydatkę, nie mogła jednak pominąć informacji o podpisaniu przez nią listu (...). Rada uznała działania kandydatki za wykraczające poza ramy, wynikające ze statusu sędziego, określone przez przepisy prawa polskiego, a jej kandydatura, zdaniem Rady, nie daje gwarancji niezawisłości sędziowskiej, określonej w art. 178 Konstytucji RP, w szczególności w odniesieniu do prowadzenia działalności publicznej niedającej się pogodzić z zasadami niezależności sądów i niezawisłości sędziów”.

6. W pierwszej kolejności należy zauważyć, że użyte przez KRS w uzasadnieniu sformułowanie „prowadzeniu działalności publicznej niedającej się pogodzić z zasadami niezależności sądów i niezawisłości sędziów” (s. 4 uzasadnienia), stanowi dosłowne powtórzenie opisu czynu stanowiącego przewinienie dyscyplinarne opisane w art. 107 § 1 pkt 4) p.u.s.p., zgodnie z którym sędzia odpowiada dyscyplinarnie za przewinienia służbowe (dyscyplinarne), w tym za działalność publiczną niedającą się pogodzić z zasadami niezależności sądów i niezawisłości sędziów. Nie ma jednak najmniejszych wątpliwości, co zresztą Rada przyznała w odpowiedzi na skargę, iż Rada nie jest organem uczestniczącym w postępowaniu dyscyplinarnym sędziów i nie ma żadnych kompetencji w tym zakresie, w szczególności nie może samodzielnie przypisywać deliktu dyscyplinarnego.

Należy jednak zwrócić uwagę, iż Rada posłużyła się nie tylko wyżej przywołanym sformułowaniem. W uzasadnieniu wskazano, iż „Rada uznała działania kandydatki za wykraczające poza ramy, wynikające ze statusu sędziego, określone przez przepisy prawa polskiego, a jej kandydatura, zdaniem Rady, nie daje gwarancji niezawisłości sędziowskiej, określonej w art. 178 Konstytucji RP,

w szczególności w odniesieniu do prowadzenia działalności publicznej nie dającej się pogodzić z zasadami niezależności sądów i niezawisłości sędziów”, co w istocie jest wyrazem negatywnej oceny spełniania przez skarżącą kryterium „nieskazitelnosci charakteru”.

7. W orzecznictwie Sądu Najwyższego zasadnie przyjmuje się, że przepis art. 63 p.u.s.p. formułuje jedynie minimalne warunki formalne, jakie powinien spełnić kandydat do objęcia urzędu na stanowisku sędziego sądu okręgowego. Przedmiotowa regulacja nie zabrania natomiast Radzie kierowania się przy wyborze najlepszego kandydata do tego urzędu wszelkimi możliwymi, a dozwolonymi przez prawo i nienaruszającym konstytucyjnej zasady równego dostępu do służby publicznej kryteriami, zwłaszcza tymi, które mogą być szczególnie pożądane z perspektywy dobra wymiaru sprawiedliwości (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 17 marca 2016 r., III KRS 6/16).

Należy zauważyć, że „nieskazitelność charakteru” jest jednym z wymogów powołania na stanowisko sędziego (art. 61 § 1 pkt 2 p.u.s.p.). Sąd Najwyższy w niniejszym składzie przychylił się do poglądu wyrażonego przez Sąd Najwyższy w wyroku z 14 stycznia 2010 r., III KRS 27/09 oraz powtórzonym w wyroku z 16 czerwca 2021 r., I NKRS 29/21 „że zasadą jest, iż na stanowisko sędziego może być powołany tylko ten, kto jest nieskazitelnej charakteru (art. 61 § 1 pkt 2 p.u.s.p.). Należałoby więc rozważyć obowiązywanie i stosowanie tej zasady również do dalszego awansowania sędziego będącego już w służbie. Takie wymagania stawia się kandydatom na stanowisko sędziego w sądach wszystkich stopni kandydatom spoza służby, stąd tym bardziej winni spełniać je również żądający awansu sędziowie, nawet gdy odnosi się to do szczególnej i epizodycznej instytucji awansu poziomego”.

8. Sąd Najwyższy w niniejszym składzie w pełni podziela pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w przywołanym wyroku z 16 czerwca 2021 r., I NKRS 29/21, adekwatny do realiów przedmiotowej sprawy, że „konieczność rozważenia tych cech [nieskazitelności charakteru], w przypadku kandydata do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego okręgowego, powinna być szczególnie rozwinięta w uzasadnieniu uchwały Rady, gdyż potencjalnie wkracza w sferę konstytucyjnie zagwarantowanej sędziemu przestrzeni niezawisłości oraz prawa do nieusuwalności.

W szczególności wątpliwości mogą powstać na tle kategorycznego stwierdzenia przez Radę braku wskazanych cech u kandydata, będącego sędzią sądu rejonowego, do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu okręgowego. Wymóg wyczerpującego uzasadnienia uchwały w przedmiocie nieprzedstawienia Prezydentowi RP kandydata na urząd sędziego dodatkowo nabiera znaczenia w sytuacji pozostawienia nieobsadzonego stanowiska w ramach postępowania konkursowego.” (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 16 czerwca 2021 r., I NKRS 29/21).

W wyroku tym Sąd Najwyższy zasadnie wskazał też, że ocena statusu prawnego organów konstytucyjnych, dokonana przez kandydata do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego może przekładać się na dokonywaną przez Radę ocenę jego kwalifikacji, jednak kwestia przełożenia oceny prawnej, dokonanej przez profesjonalistę, za jakiego uznać należy kandydata do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu okręgowego, będącego sędzią sądu rejonowego, na jego predyspozycje charakterologiczne i etyczne, wymaga niewątpliwie szerszego uzasadnienia, aniżeli odrzucenie prezentowanego przez niego poglądu prawnego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 16 czerwca 2021 r., I NKRS 29/21).

Poza tym trzeba też zauważyć, że w niniejszej sprawie skarżąca otrzymała jednogłośnie rekomendacją zespołu Krajowej Rady Sądownictwa. Jak natomiast wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy, w przypadku nie podzielenia rekomendacji zespołu konieczne jest wyjaśnienie w uzasadnieniu uchwały, dlaczego Rada nie podzieliła stanowiska zespołu jej członków (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 26 stycznia 2017 r., III KRS 38/16; z 28 września 2022 r., I NKRS 144/21).

9. W treści uzasadnienia zaskarżonej Uchwały poza uznaniem zachowania Skarżącej za „wykraczające poza ramy, wynikające ze statusu sędziego”, co w ocenie Rady „nie daje gwarancji niezawisłości sędziowskiej, określonej w art. 178 Konstytucji RP” i stwierdzeniem, że „Kandydatka podpisując przedmiotowy list zajęła stanowisko w toczącej się debacie politycznej, czego sędzia, pełniąc służbę, nie powinien” nie ma żadnego uzasadnienia przyjętej przez Radę oceny zachowania, jako determinującego utratę przez kandydatkę cechy

„nieskazitelnego charakteru”. W szczególności Rada w ogóle nie odniosła się do wzajemnej relacji z jednej strony wysokiej oceny kwalifikacji kandydatki, a z drugiej przywołanej jedynej okoliczności w postaci podpisania ww. listu. Zabrakło wyjaśnień odnośnie kwestii dopuszczalnego zakresu prawa do wyrażania stanowisk w debacie publicznej przez sędziów i powodów dla których Rada uznała, iż doszło do niedopuszczalnego zajęcia stanowiska w debacie politycznej. Z treści uzasadnienia nie wynika też na jakiej podstawie Rada ustaliła, iż Skarżąca jest sygnatariuszem tego listu.

Wobec powyższego treść uzasadnienia należy zatem uznać za wysoce niewystarczającą, co czyniło zasadnym zarzut naruszenia art. 42 u.KRS i co jednocześnie stanowi podstawę dla uchylenia zaskarżonej uchwały.

10. Zważywszy na uwzględnienie odwołania skarżącej w oparciu o zarzut naruszenia art. 42 u.KRS rozpoznanie pozostałych zarzutów podniesionych przez skarżącą okazało się zbędne.

W świetle powyższego, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 u.KRS Uchwała została uchylona, a sprawa przekazana Krajowej Radzie Sądownictwa do ponownego rozpatrzenia.

[SOP]

[ał]